

AAI-001-001434

Seat No. _____

B. A. (CBCS) (Sem.-IV) Examination

April / May – 2016

Sanskrit : Paper-IX

Natyadarpan (Niyat Bhag) (CORE 9)

(New Course)

Faculty Code : 001

Subject Code : 001434

Time : 2 $\frac{1}{2}$ Hours]

[Total Marks : 70

સૂચના/Instruction :

M.C.Q.ના સાચા વિકલ્પ ઉત્તરવહીમાં જ દર્શાવવાનાં છે.

Give M.C.Q. answer in answerbook only.

૧ નીચેના પ્રશ્નોનાં ઉત્તરમાં કોઈ એક વિકલ્પ પસંદ કરીને લખો : ૨૦

1 Select any **one** answer and write : 20

(૧) ‘નાટ્યદર્પણ’ સંસ્કૃત સાહિત્યમાં કઈ પરંપરાનો અદ્વિતીય ગ્રંથ છે ?

- (A) કાવ્ય (B) ગદ્ય
(C) મીમાંસા (D) નાટ્યશાસ્ત્ર

(1) To what tradition in Sanskrit literature that an excellent work Natyadarpana follows ?

- (A) Kavya (B) Gadya
(C) Mimansa (D) Natyashastra

(૨) પ્રાચીન ભારતીય નાટ્યગ્રંથ કયો મનાય છે ?

- (A) નાટ્યશાસ્ત્ર (B) દશરૂપક
(C) નાટ્યદર્પણ (D) ભાવપ્રકાશ

(2) Which work is considered as in ancient Indian Sanskrit dramatics ?

- (A) Natyashastra (B) Dasrupak
(C) Natyadarpana (D) Bhavprakash

- (૩) રામચંદ્ર અને ગુણચંદ્રના ગુરુ કોણ હતા ?
- (A) ધનંજય (B) શારદાતનય
(C) હેમચંદ્રાચાર્ય (D) ભરતમુનિ
- (૩) Who was Guru of Ramchandra and Gunachandra ?
- (A) Dhananjay (B) Sharadatanay
(C) Hemchandracharya (D) Bharatmuni
- (૪) આચાર્ય નંદિકેશ્વરના ગ્રંથનું નામ શું છે ?
- (A) નાટ્યશાસ્ત્ર (B) અભિનયદર્પણ
(C) નાટ્યદર્પણ (D) અભિનવભારતી
- (4) What is the title of the work of Nandikeshwar ?
- (A) Natyashastra (B) Abhinaydarpan
(C) Natyadarpana (D) Abhinavbharti
- (૫) 'નાટ્યદર્પણ' કેટલા વિવેકમાં વિભાજિત છે ?
- (A) બે (B) ત્રણ
(C) પાંચ (D) ચાર
- (5) In how many विवेक that Natyadarpan is divided ?
- (A) Two (B) Three
(C) Five (D) Four
- (૬) નાટ્યદર્પણના બીજા વિવેકમાં શેની ચર્ચા છે ?
- (A) પ્રકરણ વગેરે અન્ય રૂપકો
(B) સંધિ
(C) રસ
(D) અલંકાર
- (6) Which subject is discussed in second વિવેક of Natyadarpana ?
- (A) Prakaran etc and Rupako
(B) Sandhi
(C) Rasa
(D) Alankar

- (6) પ્રથમ વિવેકમાં શેની ચર્ચા કરવામાં આવી છે ?
 (A) પ્રહસન (B) રસ
 (C) નાટક (D) શબ્દ અને અર્થ
- (7) Which subject is discussed in first વિવેક of Natyadarpana ?
 (A) Prahsan (B) Rasa
 (C) Natak (D) Sabda and Arth
- (8) નાટ્યદર્પણ મંગલાચરણમાં કેટલા પદો છે ?
 (A) ૮ (B) ૧૨
 (C) ૭ (D) ૧૧
- (8) How many verses are in the મંગલાચરણ of Natyadarpana ?
 (A) 8 (B) 12
 (C) 7 (D) 11
- (9) ધનંજયે રૂપકોની કેટલી સંખ્યા માન્ય કરી છે ?
 (A) ૧૦ (B) ૯
 (C) ૧૧ (D) ૧૨
- (9) According to the consideration of ધનંજય how many types of dramas are ?
 (A) 10 (B) 9
 (C) 11 (D) 12
- (૧૦) નાટકમાં નાયકના કેટલા પ્રકાર હોય છે ?
 (A) ૪ (B) ૫
 (C) ૬ (D) ૭
- (10) How many kinds of hero is considered in the drama ?
 (A) 4 (B) 5
 (C) 6 (D) 7
- (૧૧) નાટ્યદર્પણ પ્રમાણે નાટકમાં કોના નાયકત્વનું ખંડન કરવામાં આવ્યું છે ?
 (A) બ્રાહ્મણ (B) વૈશ્ય
 (C) દેવતા (D) ક્ષત્રિય

(11) Whose heroship is refuted in the drama according to Natyadarpana ?

- (A) Brahman (B) Vaisya
(C) Devata (D) Kshtriya

(૧૨) નાટકમાં કેટલી અવસ્થાઓનું નિરૂપણ હોય છે ?

- (A) ૪ (B) ૫
(C) ૩ (D) ૨

(12) How many અવસ્થા's are narrated in the drama ?

- (A) 4 (B) 5
(C) 3 (D) 2

(૧૩) કથાના મુખ્ય ભાગને શું કહેવાય છે ?

- (A) અવસ્થા (B) અર્થપ્રકૃતિ
(C) સંધિ (D) અર્થોપક્ષેપક

(13) Which term is given to the main portion of the drama ?

- (A) Avastha (B) Arthprakruti
(C) Sandhi (D) Arthopkshepk

(૧૪) પ્રતિમુખસંધિના કેટલા અંગો છે ?

- (A) ૮ (B) ૧૩
(C) ૭ (D) ૧૧

(14) How many અંગs are there in પ્રતિમુખ સંધિ ?

- (A) 8 (B) 13
(C) 7 (D) 11

(૧૫) વિષ્કમ્બકના નાટ્યદર્પણ પ્રમાણે કેટલા પ્રકારો છે ?

- (A) ૩ (B) ૪
(C) ૫ (D) ૨

(15) How many types of વિષ્કમ્બક according to Natyadarpana ?

- (A) 3 (B) 4
(C) 5 (D) 2

- (૧૬) ચરિતના કેટલા પ્રકાર છે ?
- (A) ૨ (B) ૪
(C) ૫ (D) ૩
- (16) How many types of ચરિત ?
- (A) 2 (B) 4
(C) 5 (D) 3
- (૧૭) નાટ્યદર્પણમાં 'પતાકાસ્થાનક'ના કેટલા પ્રકારો આપ્યા છે ?
- (A) ૫ (B) ૩
(C) ૪ (D) ૫
- (17) How many types of પતાકાસ્થાનક considered in Natyadarpana ?
- (A) 5 (B) 3
(C) 4 (D) 5
- (૧૮) મુખ, પ્રતિમુખ વગેરે શેના પ્રકારો છે ?
- (A) અવસ્થા (B) સંધિ
(C) પ્રકૃતિ (D) અર્થોપક્ષેપક
- (18) Of which term મુખ and પ્રતિમુખ are one of the parts ?
- (A) Avastha (B) Sandhi
(C) Prakruti (D) Arthopkshepak
- (૧૯) નાટકના કથાવસ્તુની રચના કેવી હોવી જોઈએ ?
- (A) વક્ષ્યમાણ (B) શ્રવ્યમાણ
(C) ઉદાત્ત (D) ગોપુચ્છ સમાન
- (19) Which kind of theme should be designed in the drama ?
- (A) Vaxymana (B) Sravymana
(C) Udatt (D) Gopuch saman
- (૨૦) પ્રારંભ, યત્ન વગેરે શું છે ?
- (A) અવસ્થા (B) પ્રકૃતિ
(C) સંધિ (D) અર્થોપક્ષેપક
- (20) The terms પ્રારંભ, યત્ન what do they indicate ?
- (A) Avastha (B) Prakruti
(C) Sandhi (D) Arthopkshepak

૨ 'નાટ્યદર્પણ' પ્રથમવિવેકમાં મુખ્ય શેની ચર્ચા કરવામાં આવી છે ? સવિસ્તર ૧૦
જણાવો.

૨ Which is main subject of 1st vivek of Natyadarpan ? 10
Discuss in detail.

અથવા / OR

૨ રામચંદ્ર-ગુણચંદ્રના પ્રદાન વિશે ચર્ચા કરો. ૧૦

૨ Discuss the work of Ramchandra-Gunchandra. 10

૩ નાટ્યદર્પણમાં સંધિભેદનું નિરૂપણ કરો. ૧૦

૩ Describe સંધિભેદ: in Natyadarpan. 10

અથવા / OR

૩ નાટ્યદર્પણને આધારે પાંચ અર્થપ્રકૃતિઓ વિશે નોંધ લખો. ૧૦

૩ Write a note on - અર્થપ્રકૃતિ: according to નાટ્યદર્પણ: । 10

૪ (અ) નીચેનામાંથી કોઈપણ બેનો અનુવાદ કરી સમજાવો : ૮

૪ (a) Translate any **two** of the following and explain : 8

(૧) ત્રિપતાકાન્તરોડન્યેન જલયો યસ્તઙ્ગનાન્તિકમ્ ।

આકાશોક્તિઃ સ્વયં-પ્રશ્ન પ્રત્યુત્તરમાત્રકમ્ ॥

(૨) અયુક્તં ચ વિરુદ્ધં ચ નાયકસ્ય રસસ્ય વા ।

વૃત્તં યત્ તત્ પરિત્યાજ્યં પ્રકલવ્યમથવાડન્યથા ॥

(૩) અભિઘાતઃ પ્રધાનસ્ય નેતૃર્ગથ્યો ન કુત્રચિત્ર ।

બન્ધઃ પલાયનં સન્ધિર્યોજ્યો વા વુલલિપ્સયા ॥

(૪) અઙ્કાનર્હસ્ય વૃત્તસ્ય ત્રિફાલસ્યાનુરઙ્ગિના ।

સંક્ષિપ્ય સંસ્કૃતેનોક્તિરઙ્કાદૌ મધ્યમે જનૈઃ ॥

(બ) નીચેનામાંથી કોઈપણ બેનો અનુવાદ કરી સમજાવો : ૮

(b) Translate any **two** of the following and explain 8
elaboratly :

(૧) પ્રકાશં જ્ઞાપ્યમન્યેષાં સ્વગતં સ્વહ્યદિસ્થિતમ્ ।

પરાવૃત્ત્યં રહસ્યાખ્યાન્યસ્મૈ તદપવારિતમ્ ॥

(૨) અવસ્થાયાઃ સમાપ્તિર્વા છેદો વા કાર્યયોગતઃ ।

અઙ્ક સબિન્દુદૃશ્યાર્થઃ ચર્તુયામો મુર્હૂતતઃ ॥

(૩) દૂરાધ્વયાનં પુરાધો રાજ્ય-દેશાદિ વિપ્લવઃ ।

રતં મૃત્યુઃ સમીકાદિ વર્ણ્ય વિષ્કમ્ભકાદિભિઃ ॥

(૪) અઙ્કાસ્યમન્તપાત્રેણ છિન્નઙ્ગમુખ યોજનમ્ ।

વસ્તુનઃ સૂચનં ચૂલા પાત્રૈર્નેપથ્યસંસ્થિતૈઃ ॥

- ५ नीयेनाभांथी कोरुपशु बे विशे विवेयनात्मक नोध लभो : १४
- 5 Write in detail notes on any two of the following : 14
- (१) नाटके नायक निरूपणम् ।
- (२) पञ्चकार्यावस्थाः ।
- (३) नाट्यदर्पणस्य मङ्गलाचरणम् ।
- (४) प्रवेशकः ।
-